

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemani veljâ: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemani veljâ: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljâ 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljâ tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/46. uri popoldne.

Štev. 108.

V Ljubljani, v soboto 10. maja 1884.

Letnik XII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 9. maja.

Cesarska zastava v Slovenski Bistrici.

Nemškutarji so navadno jako predrzni ljudje in si marsikaj upajo, česar bi se drugi navadni ljudje ne podstopili. Vendar so navadno tolikanj zviti, da svojih pravih namenov ne kažejo kar očitno pred svetom. Tudi nemškutarji v Slovenski Bistrici na Štajarskem so predrzni, ali ob enem tudi tako zabiti ali vsaj neprevidni, da svojim političnim tovarišem bolj škodujejo, kakor koristijo, ker tako očitno kažejo, kam nemčurski pes svojo tenco moli.

To se je pokazalo v nedeljo 4. t. m. pri shodu, ki ga je tam napravilo „Slovensko društvo“. Ravno istega dne dopoldne so bili nemškutarji napravili svoj shod ter pri tej priliki mestno hišo okinčali z nemško zastavo. Na hiši, v kateri je imelo popoldne zborovati „Slovensko društvo“, vihrala je pa cesarska, to je črno-rumena zastava. Bistriški Nemci, med njimi tudi Schmiederer in Nagele, iz Maribora so pa morali imeti jako slabo vest, ker so bili neki vojaki pripravljene, da bi ne nastal kak nered. Nemška zastava na mestni hiši je zbudila med domačimi ljudmi veliko nevoljo, zato je nekdo zahteval, naj se sname. Pa Bistriški nemškutarji so neki le pod to pogojo privolili umakniti nemško zastavo, ako se s shodališča „Slovenskega društva“ sname cesarska zastava. Bistriški župan, kteremu je bil Mariborski okrajni glavar za ta dan neki izročil politično oblast, poslal je toraj žandarje v hišo, kjer je vihrala cesarska zastava, ter je ukazal sneti to zastavo. To ravnanje je zbudilo med poštenimi prebivalci veliko nevoljo, in še liberalna „Wiener allg. Zeitung“ je pisala, da je bilo jako čudno in neslano. Slovenski državni poslanci pa so zaradi tega državnemu zboru danes izročili naslednjo interpelacijo do ministra notranjih zadev in do ministra za deželno brambo:

„Dne 4. t. m. popoldne ob treh imel je biti v Slovenski Bistrici na Štajarskem shod političnega „Slovenskega društva“, da bi poslanci tamošnjih kmečkih občin pri tej priliki svojim volilcem poročali o svojem delovanju v deželnem in državnem zboru.

Ker je bilo pričakovati veliko kmečkih ljudi iz okolice, kterih je res tudi od 300 do 400 došlo, bilo je želeto, da se tudi po vnanje zaznamuje hiša, v kateri je imel shod biti, kakor je to sploh v navadi. Boljšega vnanjega znamenja pa si niso mogli zbrati, kakor c. k. avstrijsko črno-rumeno zastavo, ki so jo zjutraj izobesili na strehi tiste hiše, v kateri se je imelo popoldne vršiti zborovanje.

Toda c. k. zastava ni dolgo vihrala na omenjeni hiši, ker je ne dolgo potem, kakor pravijo, vsled povelja županovega prišla c. k. žandarmerija, ter zaukazala zastavo nemudoma sneti, češ, da bi utegnili povzročiti kake domonstracije.

Zastonj se je povdarjalo, da je to cesarska zastava in kaj da je pomen te zastave, ki na Štajarskem in v Avstriji sploh pač ne more biti prepovedana, ker je ob enem prapor najprevzvišenejše cesarske rodbine, ki jo vsi narodi enako časté; ostalo je pri prepovedi in žuganji, da jo bodo sicer s silo sneli, tako, da hišni gospodar konečno ni mogel drugače, kakor sili odjenjati in cesarsko zastavo umakniti.

To nezaslišano in celó od nekega liberalnega lista za neslano (unqualificirbar) zaznamovano ravnanje pripravilo je podpisane, da gg. ministra notranjih zadev in deželne brambe vprašajo:

1. Ali je njima ta dogodek že znan?

2. Kaj mislita storiti, da bo na Štajarskem vsaj v prihodnje dopuščeno c. k. avstrijsko črno-rumeno zastavo brez sitnosti izobešati in da ne bo nevarnosti, da bi jo c. k. žandarmerija, ki bi morala pomen te zastave vendar poznati, siloma in tako osramotivno za nje snemali, ki jo visoko čislajo?

Na Dunaji, 8. maja 1884.

Raič in tovariši.“

Ta interpelacija je zbudila veliko strmenje in poslanci so začudeno popraševali, se je li res kaj takega zgodilo, ali ni vsa ta reč marveč izmišljena? Pa še g. Schmiederer, ki se je vdeležil shoda Bistriških nemškutarjev ni mogel tajiti, da se je morala cesarska zastava zares umakniti. Se vé, da se je izgovarjal s tem, da so se bali zaradi nje demonstracij. Tako daleč so toraj že prišli Slovensko-Bistriški nemškutarji s svojim rodoljubjem, da jim je izobešanje cesarske zastave demonstracija! In ti ljudje se štulijo, kakor da bi bili edini stebri našega cesarstva? Pač zares lep rod! Slovensko-Bistriškim nemčurjem pa se še posebno zahvaljujemo, da so v svoji neumni predrznosti tako očitno pokazali, kaj da nekteri „Nemci“ nameravajo.

Dnevni red.

Postava o vžitnini od žganja bila je včeraj dovršena in sprejeta tako, kakor jo je spremenila gospodska zbornica. Druge točke dnevnega reda so zaostale, ker je obravnava žganjarske postave trpela do štirih popoldne. Pred sklepom izročil je zbornici Tržaški poslanec Burgstaller interpelacijo do vlade, v kateri popraša, hoče li skrbeti za to, da se bo že skoraj delala taverska železnica in da se Rudolfova železnica potegne do Trsta?

Danes je bila sprejeta žganjarska postava tudi v tretjem branji z veliko večino, ker so z desnico glasovali tudi mnogi levičarji zlasti Korošci, Štajarci in Avstrijanci. Dalje je bila sprejeta prememba § 28. tiskovne postave v tem pomenu, da je dovoljeno po časnikih objavljati tudi resnične posnetke obravnav deželnih zborov in državnega zbora, ne da bi se smeli taki listi zaradi tega konfiscirati.

Tretja točka dnevnega reda je

postava, ki vravnava delo po rudnikih.

Ta postava velewa, da se v rudnikih ne sme dalje delati kakor po 12 ur na dan, kterih ste pa dve določeni za počitek, tako da pravo delo trpi samo 10 ur. Ob nedeljah morajo delavci počivati,

LISTEK.

Severno-iztočna morska potovanja skoz severno ledeno morje s posebnim obzirom na Nordenjöldovo l. 1878—79.

(Spisal prof. I. Steklasa.)

Zemljepisna znanost je v najnovejšem času jako napredovala. Kar so sto in stoletja iskali, najdlji so v novem veku. Tako nam je poznata zdaj precej notranjost Afrike, Avstralije in Azije, kar se imamo zahvaliti neustrašljivosti in podvzetnosti učenih popotnikov. Pa ne samo v vroče predele podravnikov so bile obrnjene oči učenjakov nego tudi v ledena severna morja, kjer vlada skoraj večna zima, so se podajali podvzetni možje, da najdejo pot iz Evrope skoz severno ledeno morje mimo sibirskih obali v Azijo.

Tisoč let so se trudili podvzetni možje angleški, holandski, švedski in ruski, da izvedejo to velikanško osnovo, ali še le 19. veku je bilo sojeno, da se tudi ta uloga sijajno reši. Dočim namreč niso mogli severno-zapadnim pravcem skozi severno ledeno morje do danes od iztoka proti zapadu ob severni Ameriki prodreti v tihi ocean, to je dovršil na iztoku od zapada proti iztoku skoz severno ledeno

morje ob obalih Sibirije profesor Nordenskjöld leta 1878—79. Preden pa spregovorimo o samem tem podvzetju, hočemo poprej v kratkem navesti važnejše poskuse v tem pogledu.

Norvežanin Othere je prvi podvzel potovanja na severju Evrope, ter tudi prvi oplul najsevernejšo točko Evrope in prišel v ustje Dvine ali vsaj v Mezenj v zemlji Bjarmov. Opis tega prvega potovanja pred 1000 leti nahajamo pri Alfredu Velikem, kralju angleškem (871—901), v knjigi: „De miseria mundi“. Othere pa ni našel tako hitro naslednikov, ki bi bili izsledovali dalje pot skoz severno ledeno morje. Nam sta ostala samo dva zemljevida, eden od l. 1482, a drugi iz l. 1532, ki sta pa prav nepopolna in na kterih stoji Grönlandija narisana še soviseča z Evropo. Čudno je toraj, da se je pri takih zemljovidih mislilo na severo-iztočni prehod, pa bržkone se je že takrat bolj verjelo starim nazorom, da obliva Azijo, Evropo in Afriko morje od vseh strani, pa tudi vestim, po kterih so bili Indijci po vetrovih ob severni obali Azije v Evropo pripeljani. L. 1539 pa izda švedski škof Olaus Magnus zemljovid severja, na kterem je Skandinavija prvokrat približno prave meje proti severju zadobila. Na vsak način pa je trajalo 700 let, dokler je dobil Othere naslednika v Sir Hugh Willoughby-u (Vilobi), ter se navadno temu poslednjemu pripisuje slava, a ne

Otheru, da je bil prvi med mornarji, ki so poskušali prodreti po severno-iztočnem potu od atlantiškega morja v Kino.

Med tem ko so se take karte o severnih pokrajinah na zapadu širile, poznavali so narodi v teh severnih krajih te zemlje bolj natanko, kajti Norvežani, Rusi in Kareli so gotovo v 15. in 16. veku mnogo medsebojno občevali ter podvzemali vožnje po belem morju tjekaj do zapadnih obal norveških ter obratno, čeravno se nam o tem občenju niso ohranile druge vesti, nego „Navigatis per Mare Glaciale“ od našega slovenskega rojaka Žige Herbersteina v njegovem glasovitem delu v Rusiji, kjer pripoveduje o vožnji Gregorja Istome in poslanca Davida od Belega morja v Drontheim na norveški obali l. 1496. To izvešče je važno, kar nam se v njem pripoveduje, kako so pred 400 leti ob severni obali Norveške potovali. To je bržkone imelo tudi neposreden upliv na ekspedicijo Sir Hugh Willoughby-ja, ker je to l. 1550 v Benetkih tiskano izdanje dela Herbersteinovega moralo v kratkem poznato biti tudi Benčanu Cabotu, ki je takrat kot veliki vodič (grand-pilot) Angleške tako skrbno vodil oboroženje te prve angleške ekspedicije na severo-iztok.

(Dalje prih.)

razun ako bi bila nevarnost za življenje in pri tistih opravih, ki se ne morejo odkladati ali pretrgovati. Nedeljski počitek se mora pričeti vsaj ob 6. uri zjutraj in mora trpeti celih 24 ur. Otroci, ki morajo v šolo hoditi, in porodnice 6 tednov po porodu, ne smejo pri rudnikih delati, žene in dekleta pa le po dnevi, toda ne v jamah, ampak samo zunaj. Fantom, ki še niso 16, in dekletom, ki niso še 18 let stari, se ne smejo nakladati pretežka dela, ki bi zadrževala njih rast. V § 7. je določeno, da bi smele z dovoljenjem rudarske gosposke ženske in dekleta delati tudi po jamah, kjer je bilo to doslej v navadi. Toda ta določba bi nekako zopet vse spridila, kar bi se s to postavo doseglo, zato se je v konservativnih klubih sklenilo nasvetovati premembo tega paragrafa v tem smislu, da se nove delavke v jame v prihodnje ne smejo več pošiljati, in da sme rudarska gosposka delo po jamah izjemno dovoljevati samo tistim delavkam, ki so imele že zdaj v jamah opraviti. Prestopki te postavbe se kaznujejo z denarnimi globami do 200 gold. Veljavo pa naj zadobi ta postava 3 mesece po svojem razglašenju.

Obravnavo o tej postavi utegne trajati celo popoldne, in vprašanje je, bode li v današnji seji dovršeno ali ne, ker je že polu dveh popoldne, ko se je pričela in sklepam svoje poročilo.

K socijalnemu gibanju.

Od Pohorja, 7. maja.

Katoliški Nemci so ustanovili neko mednarodno društvo, kateremu je namen: s pomočjo tiskarstva razširjati pa vzdrževati katoliško zavest med ljudstvom ter se tako vstavljati pogubonosnemu tisku, ki v podobi raznoimenih proizvodov ljudi moti in zapeljuje.

Dobrotljivost je nedavno pisatelju teh vrstic doposlala od omenjenega društva iztis izdavanega mesečnika z naslovom „Annalen des Werkes vom hl. Paulus, — Apostolat der Presse“, češ, „prav se mi zdi, ker se teh reči nimamo doma od koga učiti, da se jih učimo od Nemcev“. V rečeni knjižici se med ostalimi pozornosti vrednimi sestavki nahaja tudi članek z nadpisom: „Znamenje časa“. Pisalec pravi, da se sovražnik preganjanega in vklepanega katolicizma vzpenja vse više in više. A da se razvidi obnašanje nasprotnikov, zadostuje samo, da se ozreš na njihovo tiskarstvo, kakoršno sedaj večinoma naletiš po mnogih krajih.

Na Nemškem so prevratne ideje vsaj za nekoliko vjeli v klešče, vendar je socijalistične snovi tam na kupe za prodaj. Na Francoskem in po Laškem, kjer nimajo železnega moža à la Bismarck, tiskarstvo razodeva, kakšnemu duhu se sedanja doba ondi klanja. Ne samo da časopisi in govorniki pridigajo anarhijo, brezvladje, ne le to, ampak že razni naslovi listov povedajo, v kakšnem duhu da so pisani. Tako na pr. so na Francoskem časniki z imenom: „Proletar“, „Slobodomisljenik“, „Radikal“, „Ni Gospoda, ni Boga“, „Brezbožnik“, „Nevkrotljivec“, „Črna zastava“. Drugi listi, ki za omenjenimi ne zaostajajo gledé strupa in sovraštva, zavijajo se v domoljubni plajšč, kakor je to na pr. časnik z naslovom „Domovina v nevarnosti“, potem „Proti-Prus“, „Velika Garda“ in tako naprej. Da se isti nauki razlegajo iz številnih knjig in knjižuric, koledarjev itd., pač ni treba omenjati.

Po imenovanih listih so sedanji rudečkarji, ki imajo vladne vajeti v rokah, še le prekrotke ovčice. Paul Bert na pr. Paul Bert, sostavljavec brezbožnih knjig šolskih in oče šolskim postavam, ki so duhovniku v šoli vrata pokazale, ta mož velja za pohlevnega „klerikalca!“ Skupnost imetja, delitev kapitala, odprava sodišč, konec vsakemu bogoslužju, to so še malenkostne zadeve, ki jih prevratno tiskarstvo francosko zahteva. Za kar se očitno potegujejo in za kar ljudstvo navdušujejo, to je ogenj in krv, dinamit pa petrolej, — s kratka: francoska moč z guillotino je bila samo otročja igrača proti temu, kar namerava sedanji svet. To so nazoni, o kakoršnih se dandanes piše, tiska in hlastno prebira. Kdo bi se potemtakem čudil, ako je postarana Evropa začela gingati.

Po Laškem so podobne razmere. Tam izhaja n. pr. časnik z imenom „Farilla“ — Iskra, ktera trdi, da se v Italiji „prava, čista, nepokvarjena sloboda (!) zamore pridobiti le s prelivanjem krvi“. Nekemu drugemu listu dali so naslov „Icamiciato“ — Brez

srajce, kar dovolj kaže, potakšnih lužah se valja. Nek tretji časnik se ponuja s čelom, na katerem je tiskano: „L' urlo della Canaglia“ — Krikanje družali z namenom, da razvija „črni prapor revolucije, naj bi se število prekletnikov imelo vsaj kje zbirati“.

Dotični člankar ima pred očmi vzlasti Francosko in Laško. Dogodbe po Ruskem, Nemškem, Irskem in Španjskem pa tudi niso neznane.

Slednjič naj še poročevalec nekaj pristavi. Pisatelj teh vrstic ima pred seboj tri številke „Verfugungen über Druckschriften“, kjer se naznanjajo tiskovine, ki jih je državno pravdnistvo zaseglo ter razširjanje v našem cesarstvu prepovedalo. V ti zbirki se izmed laških časnikov nahaja tudi socijalistiški list z dvomljivim imenom „Lucifero“. Vseh prepovedanih perijodiških in ostalih tiskovin je na štirih straneh ene številke izkazano 50, med njimi 18 slovanskih; drugo jednako obsežno čislo izkazuje 40, od tega 17 slovanskih; tretja številka na dveh straneh objavlja 28 iztisov, med temi 14 slovanskih. Skupaj toraj 118 števil; med njimi 49 tiskovin v slovanski besedi, ostale so izvzemši 8 laških in francoskih vse nemške. Opomniti je še treba, da je pod eno številko razkazanih po več inostranskih tiskopisov, tako n. pr. število 48 ima 20 raznoimenih časopisov, št. 122 pa 18. Pod enim imenom je zopet po več števil, n. pr. „Lucifero“ ne sme k nam pošiljati svoje po štev. 40 do 47 priobčene tvarine. Avstrijski listi imajo vsak svojo številko; tako, postavim, glasilo „slovenskih rudečkarjev“, kakoršno ime je „Slovenski Narod“ dobil v „Tagesposti“ pa v „N. fr. Presse“, je pod št. 64 zavoljo lista z dne 13. dec. 1883, pod štev. 137 pa zaradi nekega dopisa „iz Gorice, 5. januarja“ letos.

Izmed avstrijskih časopisov, ki že po naslovu razodevajo svojega duha, so n. pr. „Der Radikale“ in „Freiheit“ na Českem, potem „Radical“, glasilo socijalistov na Ogerskem, dalje „Wahrheit“, organ socijalnih demokratov po Avstriji, zatem „Zukunft“, osrednji organ stranke delavcev socijalnodemokratske; omenimo še „Neue freie Presse Cisleithaniens“, ki jo Bog zna kje vreduje „Das Executivecomité“. — Z Nemci tekmujejo tudi Slovani. Med poljskimi listi je družbinemu redu nevaren v Parizu izhajajoči „Kurjer Paryzki“, potem „Proletaryat“. Čehe dražijo v Genevi izhajajoče „Červanky lipanské“, časopis českých radikálních socialistů. A na avstrijskem jugu? Tukaj ruje nek dalmatinski časopis s imenom „Stekliš“.

Vidi se — končajmo s sodbo v članku s kraja imenovanem — ni težko opaziti, da se po svetu jako bliska; groma še ravno preveč ne čujemo, ali, kolikor ga je že doprlo do naših ušes, tudi to človeka pretresa. Pogubonosna ploha pa, kar spričuje zgodovina, prihrumi z veliko silo, kadar se je primeroma zatrl blažilni vpliv Cerkev, tiste Cerkev, ktera je jedina kos vzdrževati red v družbi ljudski ter posebič bogatina in reveža potolažiti, spraviti, pomiriti.

Glas ruskih pedagogov o nemškem „Schulvereinu“.

Petrogradska „Narodnaja Škola“ prinaša v listopadovem zvezku naslednjo presojo o germanizacijskih nakanah nemškega „Schulvereina“ v Avstriji:

„V kroniki o vnanjih državah smo za mesec avgust karakterizirali delovanje splošnega Berolinskega „Schulvereina“, toda karakteristika pangermanskih teženj, ki se v poslednjem času na pedagogičnem polju objavljajo, bi ne bila popolna, ko bi zamolčali še v starejšem društvu, namreč Dunajskem „Schulvereinu“, ki si je zadalo ravno tisti smoter, kakor društvo Berolinsko, naznačevaje se z ravno isto bojevitostjo.

To društvo bi se imelo imenovati občno, ker kakor Berolinsko z besedo in dejanjem pomaga Nemcem, naseljenim kjerkoli v Evropi, Aziji, Afriki, Ameriki in Avstraliji. Vendar v pravilih zadalo si je pred vsem namen, podpirati in širiti nemškega duha v naselbinah avstrijskih Slovanov in drugih narodov. Pridobljeni uspeh je velik. Število njegovih udov vzrastlo je v treh ali štirih letih na 50.000 in premoženja ima 200.000 gold.

V slovanskih zemljah je ustanovil „Schulverein“ blizu 700 pokrajnih skupin, a nikdar ne tam, kjer bi jih znabiti bilo treba iz pedagogičnih razlogov in pomanjkanja nemških šol, marveč le tam, kjer se nenemško prebivalstvo več ali manj brani ponemče-

vanja. To je deloma razvidno že iz geografičnega razdeljenja dotičnih skupin. Po eno ima Gorica, Trst in Bukovina, po tri ima Kranjsko in Predaljsko; v Solnogradu je takih skupin 5, v Tirolih 6, na Dunaji 10, na Koroškem 14, v Šleziji 25, v Gorenji Avstriji 32, na Štajarskem 43, v Dolenji Avstriji 80, nadalje na Českem in Moravskem 323, t. j. polovica vsega števila, in sicer v Česki 244 in na Moravskem 79.

V navedenem spisku ponaša se Ogerska s svojo nenavzočnostjo, in toraj, če so kje, vsaj ravno v tem delu Habsburške države niso Nemci v napredku. Temu se lahko najde vzrok, Ogerska je skoro povsem samostalna država in Madjari se trudijo pomadjariti vse ostalo njeno prebivalstvo brez milosti. K boju na tej zemlji bi ne zadostovalo Nemcem moči, in bi to tudi ne bilo nasvetovati, ker bi se s tem naščuvala vlada transiljantska na cisiljantsko; toraj je spoznal Dunajski „Schulverein“ za dobro, pustiti brambo narodnih teženj ogerskih Nemcev raje „Schulvereinu“ Berolinskemu, kakor bi rekel: „Moja hata s kraju, ničega nezaju.“

O značaju, naporih, težnjah in nadah imenovanega društva zamoremo najbolje soditi iz njegovih občnih zborovanj. Posebno pozornost zaslujuje lansko Dunajsko zborovanje. Vdeležnikov je došlo toliko, da v ogromni dvorani ni ostalo prostora praznega. Več nego 700 zastopnikov pokrajinskih odborov je došlo k zboru, galerije so napolnili bolj in manj imenitnih gospá in gospodičin, kar se sme smatrati za izvanrednost (redkost) v pedagogičnih zborih nemških; navzočih je bilo mnogo državnih poslancev in udov gosposke zbornice, mnogo vrednikov, pisateljev in žurnalistov. Očividno je, da občinstvo k zboru niso privabila vprašanja pedagogična.

Predsednik zbora, državni poslanec dr. Weitloff, je zamogel toraj v nagovoru se ponašati z društvenim vspehom, s simpatijami vseh Nemcev, z njega naporami in brzim pristopanjem udov, ki jih ima društvo že čez 50 tisoč. „Toda treba je omeniti“, je dodal predsednik, „da na to število zamoremo pogledovati še le kot na početek, nikakor pa ne kot na cilj narodnega gibanja avstrijskih Nemcev. Smoter nam bo mogoče doseči še le takrat, ko postanejo udje društva vsi Nemci avstrijske države (!?). Mi moramo v svojih vrstah imeti vse Nemce, naj spadajo k tej ali oni stranki politični, socijalni ali kateremukoli veroizpovedanju. Zato bomo odločno delovali proti vsakemu poskusu: vvesti neslogo v naše društvo, kdor bi se k temu osmelil, tega bomo znali še v pravem času čvrsto držati na uzdi.“

Vsled vzroka, da je bilo ustanovljeno vseobčno društvo Berolinsko, so izstopili iz našega društva podložniki nemške države. Človekoljubni (sic!) napor Berolinskega društva so našli žalibog doslej simpatije le pri sedmograških Nemcih. Tem večjega pozora so vredni razlogi, da tudi slovanski naselniki v Ameriki priznavajo veliko važnost nemške šole, ker podpirajo naše društvo moralno in materijelno. (Bilo bi zanimivo zvedeti, kaki so ti Slovani?) Tudi v Avstraliji nahajamo simpatije. Do sedaj nismo imeli pomanjkanja denarja, ter nam ni bilo treba preslišati prošenj za kak donesek, dostikrat so nam dohodki presežali stroške. Vstanoviti pak rezervno in pri tem nedotakljivo glavnico, je tolikanj več potrebno, čem več se množijo letni izdatki; ne odlašajmo. V ostalem smo prepričani, da vse, kar potrebuje nemška šola v tujini, najde se v nemški Avstriji. Združevanje in izobraževanje so faktori naše delavnosti. S tem, kakor se samo od sebe razumi, zavisi toleranca društva v zadevah političnih, socijalnih in verskih njegovih udov. Naše društvo kot čisto nemško, je vedno pripravno sprejeti v svoje vrste vsakega delovatelja, naj bo to že protestantovski pastor, katoliški učenik ali rabin. Te besede je sprejel zbor navdušeno in z velikim ploskom.

Za karakteristiko „Schulvereina“ ni nič manj zanimiv tudi govor družega govornika, prof. Krausa. „Avstrijski Schulverein“, je dejal, „je dokazal v kratkem času svojega obstanka, da se zamore zdržati vsakojake nekoristne provokacije, in ni ga vzroka za to, da bi v prihodnosti zašel v stran iz tega svojega pota. On vsaj tudi vé, da na celem svetu v vseh strokah ljudske delavnosti se ne posreči nič brez napenjanja moči. In kakor v prirodi popolno pomanjkanje znači stanje (osmradljivo) in smrt, ravno tako je potreba neprestanega boja v obrambo lastne zemlje, v borbi za lastna prava služiti svojemu narodu. Nek domisljavi poznatelj vojskovanja je dejal: „Vojska je odgojiteljica narodov (sic!), ona ne samo

da spreminja meje držav, marveč tudi občane tesneje združuje, rodi v malosrčnemu človeku predslutnjo neizrekljive slave domovine in ogreva z žarki ljubezni otrpnela srca. Opisavši potem po svoji slasti humaniteto je nadaljeval: „Dovolite, da skonečam svoj govor s prepričanjem, da naše društvo, dasi tudi je brezbarveno in vsled pravil nepolitično (!?) vendar potrebuje k dostojni izpolnitvi svojega poslanja razvoj vseh naših sil; želimo si mirne vnetosti, ktera bi se ne sprevrgla v sovraštvo in potlačevanje; ona nam mora biti temelj, da bi nas prihodnost zamogla prištevati k najsrečnejšemu pokolenju, kteremu je pripadla naloga vresničiti vzor, prost in vsem pojmljiv, kakor tudi sposoben pridobiti si ž njim slednji sočasni vzor.“

V teh dveh govorih, kakor vidimo, so dosti popolno in jasno izražene težnje (zahteve) avstrijskega „Schulvereina“. Teži po tem, da bi si nabavil in pod svojo zastavo združil vse Nemce v državi, da bi vpeljal med njimi strogo vojaško disciplino, da bi je zamogel potem spustiti na nesrečne Slované, ali da bi organiziral plemski boj in to vse v imenu in pod praporom krasnega principa (načela), ljudskega izobraženja!

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. maja.

Notranje dežele.

Schönererjevo slabo obnašanje in neparlamentarni izrazi v *državnem zboru* našim čitateljem niso že nič novega. Znano jim je tudi, da ga je zaradi tega predsednik Smolka že večkrat k redu opominjal. Nekaj tacega se je Schönererju tudi poslednje dni zgodilo, ko je posebno surovo okoli sebe mlatil in, česar se ni noben levičar nadejal, po svoji lastni stranki! Udrihal je z največjim cepcem po levičarjih, očitajoč jim podkupljivost in tudi še na drug način vmazane roke. Da levičarji zaradi tega Schönererja ravno ne hvalijo, pač pa mu s pestmi žugajo, radi verujemo. Ogledimo si pa stvar tudi od nasprotne strani. Recimo, da bi bil Schönerer tako udrihal po kakem poslancu iz desnice, ki bi bil morda vrh tega še slovanske krvi, kaj mislite, da bi ga bila levica tudi v tem slučaju obsodila in grajala? Kaj še, ploskali bi mu bili, ploskali, in v zvezde bi ga bili kovali. Ker je pa Schönerer, ki ima mnogo jako zdravih nazorov, po svojih malnih, se pa smejeti in pritrdjevati mu vendar-le ne spodobi in to tem manj, ker je bila rana jako občutljiva, raz ktere je potegnil vmazano perilo. Levičarji so mu to tolikanj zamerili, da se posvetujejo, na kakošen način da bi se Schönererju v bodočnosti pot prepregla, ako bi ga bilo danes ali jutri zopet volja po lastnem mesu brodit in misliti, da bi bilo najbolje, ako bi levičarji vselej in corpore dvorano zapustili, kedar bi se Schönerer na besedo oglasil. Vprašanje pa je, če li ima levica tudi toliko poguma, da se bo Schönererja na ta način podstopila.

Smešno naravnost je javkanje liberalnih nemških listov gledé podivjanega postopanja svojega pristasa *Schönererja*. Ker mora vsaka reč svoj vzrok imeti, našla je „N. fr. Presse“ tudi podivjani fakijski opoziciji vzrok in ta ni nihče drug, nego predsednik poslaniške zbornice dr. Smolka sam, češ, ker nima zadosti odločnosti, da bi kolikor mogoče strogo take nedostojnosti grajal. Kar je res, je res! Smolke ne zadene tu čisto nobena krivda; on je storil, kar je ravno storiti zamogel, on je grajal postopanje Schönererja, kolikor mu to hišni red dopušča. Več pa Smolka ne more, ker ne sme storiti, kajti hišni red v državnem zboru na Dunaji nima še poojstril, kakoršne so v Zagrebu proti dr. Starčeviču za potrebne spoznali. Ali naj bi bil morda Smolka vstal, ko je Schönerer zabavljati začel, in naj bi ga bil morda za ušesa prijel, kakor šolskega dečka? Popolnoma neopravičena je toraj pritožba in javkanje nemških listov, da je Smolka premehek. E kaj še! Opravilni red predručajte, tega poojstrite, levičarji naj si pa omislijo Kniggejev „Umgang mit Menschen“ (Olikani Slovenec) in državni zbor bo kmalo zopet, kar bi moral biti, namreč zbirališče najodličnejših, najbolj taktičnih in najbolj izobraženih mož avstrijskih narodov, kterim je surovost v besedi in dejanji nepoznana velikost, kteri se z dostojnostjo razgovarjajo in za blagor svojih volilcev posvetujejo. Ali ni bila ravno levica tisto gnjezdo, v kterem se je surova robatost že skoraj pet let valila? „Gut Ding braucht Zeit“ pravi nemški pregovor, in tudi tukaj je bilo mnogo časa potreba, da je tudi Dunajski parlament svojega Starčeviča dobil, kar se tiče netaktnosti in neparlamentarnega vedenja.

Dunajska trgovinska zbornica pretresavala je vprašanje severne železnice gledé njega podržavljenja. Ko je prišlo do glasovanja, oglasilo se je 29 odbornikov za podržavljenje, 11 pa proti.

Pravni odsek dunajskega magistrata je pa sklenil, da se bo na Dunaji sešla konferenca pooblaščenecv vseh tistih občin in dežel, ktere bo vsled podržavljenja železnice kaka zguba na občinskih prikladah doletela, ktere jim sedaj železnice donasati morajo. Na konferenci se bodo posvetovali, kako bi se dalo zgubi v okom priti.

Hrvaški ban je v Budapeštu, kjer se bo z vlado dogovoril o predlogih deželnega zbora hrvaškega. Ker bo v kratkem času sedanjí ogerski državni zbor razpuščen, Hrvatom se pa mudi nekaj jako važnih reči, kakor so n. pr. odposiljatev regnikolarne deputacije, ktera bo zahtevala odstranjenje nekterih za Hrvate jako žaljivih reči, zaradi kterih je lansko leto po Hrvaškem kri tekla. Kakor si pa Hrvatje tudi želé, da bi se regnikolarna deputacija prej ko prej odposlala, jo bo vendar-le čas prehitel, kajti meseca septembra bo de tudi hrvaškemu deželnemu zboru njegova doba potekla. Banu je pred vsem na tem ležeči, da bo v sporazumljenji z narodno stranko toliko dosegel, da se kolikor mogoče adresa brzo reši, da se določi definitiven volilni red za graničarje in pa da se proračun prerešeta. Vse to se pa grofu Khuenu zaradi tega tako mudi, da mu bo mogoče še o pravem času deželni zbor razpustiti in nove volitve razpisati. Seveda ban pri vsem tem tudi na novo deputacijo za v Budapeštansko državno zbornico misli, ki se bo iz novih volitev porodila. Narodna stranka in vlada ste se v tem zedinili, da se hočeta obe mogočim bodočim nedostojnostim Starčevičancev, ako bi se v vlaški meri ponavljati utegnile, po robu postaviti, in če bo treba se bo makari tudi deželni zbor razpustil in bi se v tem slučaju hrvaški poslanci vse eno lahko vdeleževali posvetovanj v državnem zboru, ker bi njihovi državnozbornski mandati po razpuščenji deželnega zbora nikakor ne prišli ob veljavo.

Vnanje države.

Novoimenovani generalguverner *iztočne Rumelije*, Krestović, je domačin. Rodil se je leta 1820 v Kotlu unostran Balkana v današnji iztočni Rumeliji. Ker je bil bistre glave, dala ga je turška vlada na lastne stroške v šolo in pozneje pa v Pariz, kjer je pravoslovje dovršil. V turški službi spel se je celo do predsednika prvega civilnega tribunala v Carigradu. Tedaj privzel si je ime Gavril Effendi. V turških krogih vžival je visoko spoštovanje. Leta 1879 poslali so ga iz Carigrada v Filipopolj. Oženil se je z lepo Grkinjo, kar mu je tudi pri Grkih mnogo vpliva pridobilo. Nadjati se je, da se bo de pod njegovo vlado Bolgarom boljše godilo kakor pod Aleko pašo, vsaj nekaj Bolgarov si ga je že od leta 1881 semkaj vedno želelo za guvernerja. Turki zopet se pa nadjajo, da bo guverner Krestović tisti jez, ki bo zjedenjenje iztočnorumelijskih Bolgarov z onimi iz kneževine zabranjeval, kajti škodo bi trpel, ker bi se Bolgari prej ko ne pod sedanjim svojim knezom Aleksandrom združile, a ne pod njim.

Nič, kot komedija! *Nemška vlada* se poganja za podaljšanje postave proti socialistom, Bismark pravi, da si bo vse prizadel, da se bo veljava postave podaljšala zopet na dve leti, od druge strani se pa iz vsega obnašanja vlade oziroma Bismarka vidi, da bi mu še jako všeč bilo, ako bi se sedaj le, ko bodo volitve, postava zavrgla. Bismark bi takoj na to razpustil državni zbor, vdaril bi na boben, volilec bi se zbrali in Bismark bi jim nekako tako-le rekel: Može volilec, dobro si premislite, predno oddajate svoje glasove, komu da jih boste oddali. Ne volite več tistih, ki so zavrgli vladen predlog o podalšanji socialistične postave. Glejte sam cesar se je že večkrat izrekel, da bi mu bilo prav všeč, ako bi se postava zopet podaljšala, kajti ravno cesar je bila tista osoba, na ktero so socialiste že dostikrat streljali, da celo kri je že cesar prelival po socialistih napaden. Kdor hoče toraj cesarjev prijatelj ostati, voli naj te in te može, ki niso proti socialistični postavi glasovali, in pri tej priložnosti bo Bismark naštel tiste, na ktere se bo zanesel, da mu bodo v podporo. Na ta način si misli stari Otton vstvariti stranko, ki bo z njim drla čez strm in grm, in kteri se nobena sila vstavljati ne bo mogla.

Cesar smo se dolgo se strahom nadjali, se je zgodilo. Iz Kahire dohajajo najdoločnejša poročila, da so se *uporniki Berberja polastili*. Ako je padel Berber, se tudi Chartumu ne bo mogoče dalje ubraniti in sedaj se morda vresniči novica, ki je pred štirinajstimi dnevi po časnikih zašumela, da se je Chartum podal in da so Gordona umorili. Kaj bo sedaj z Gordonom in na kakošen način in če bo sploh mogoče mu življenje rešiti, kdo bi sedaj tega ne ugibal? Da bodo uporniki z vsó silo okoli Chartuma pritisnili, je jasno kakor beli dan; da pa Angleži pred mesecem junijem ne mislijo Gordonu pomoči poslati, kar jim zopet zaradi prevelike vročine sedaj ni mogoče izvršiti, se tudi ne da tajiti. Vprašanje toraj nastane, ali bo Gordonu in Chartumskim prebivalcem mogoče, še skoraj cel mesec obkoljenim ostati! Ali jim ne bo morda prej živeža zmanjkalo? In če se oboje potrdi, ali ima Gordon zadosti vojakov v Chartumu, ki bodo vstani zaježeno mesto še mesec dni pred zdívjano druhalijo braniti? Priproste Angleže, ki zloglasno politiko Gladstonove vlade v Egiptu obsojajo, Gordonova osoda vznemirja. Toda tudi tukaj se John Bull z bombažem prikaže. Več kot Gordon in osoda Chartuma leži jim Kahira na

srecu, da bi se ondi kaka druga velesila ne vtrdila svojega stališča in Angleške ne spodrinila. Pri vsi svoji malomarnosti Angleži sebičnosti še niso popustili in skoraj bi smeli zatrditi, da bi v slučaju kake izbire poprej Gordona in vse Chartumske kristijane žrtvovali, kakor pa bi privolili, da bi se jim po rešitvi prvih zgubila kaka slonova kost ali kaka surova koža.

Izvirni dopisi.

Iz Štajarskega, 5. maja. (Testament r. kanonika Žuže. „Schulverein“.) Ako spregovorim o testamentu r. kanonika Žuže, ne mislim zapuščenja posvetnega premoženja. Bilo je sicer tudi to blagoslovljeno od božje roke možu, ki je posvetno razdeloval med druge tako, da se lahko o njem reče: Preživel je v malem, kakor Gospod sam, benefaciendo. Jaz pa imam v mislih zadnje besede do duhovščine. Malo mesecev je bilo dragemu starčeku že živeti, ko pride v družbo duhovnikov ter prosi besede in govori nekako tako-le: „Gospodje, prosim, dovolite mi, da besedo spregovorim, kojoj imam na srecu, ker čutim da so šteti dnevi mojega življenja. Zapustim Vam mali ustni testament. Opomnim Vas 1. ljubite zvesto sv. mater kat. cerkev, 2. ljubite zvesto naš narod, kdor namreč naroda ne ljubi, taisti je izdajavec in še kaj družega, 3. podpirajte katoliško časopisje; jaz imam mnogo časopisov naročenih, kojih vseh ne morem brati, a saj podpirati jih hočem.“ Kaj ne časti taka zapuščina ranjega bolj, kakor vse drugo?

Zakaj patrotičen avstrijanec k nemškemu „Schulvereinu“ ne more pristopiti? ker nekaj diši še svoji težnji po veleizdaji. Naj bi mi Slovenci kak ruski rubel dobili za slov. šole, koliko upitja bi bilo, in človek naj trdi da nismo spravljivi, ker to nemško početje spregledamo? Za en goldinar pa se odraja letnina „Schulvereinu“ in „Družbi Mohorski“ in kaj je bolj koristno? S katoliško cerkvijo se društvo ne strinja, kojega nemški škofje pa duhovniki javno zavrzujejo. Kaj reče k temu boter spodnoštirskemu nemškemu „Schulvereinu“ g. prof. Ferk v Gradcu? Poglejmo si gospoda na drobno! V mladosti so mu bili domači duhovniki čč. gg. župnik Kukošinek, kaplana Muršec in Haužič učeniki, prijatelji, vsakdanji tovariši, pravi očetje, tudi botri, če se ne motim, in tako plačilo? Šolal se je v Mariboru, učitelj veronauka mu je bil sl. Trstenjak, vodja mu je bil ravnatelj Lang, ki v resnici ni poznal ne nemškega ne slovenskega študenta, marveč le učečo mladost ter jezikovo ravnopravnost strogo — rekli bi „mit eiserner Hand“ — izvrševal; in ta g. z drugimi Mariborčani, dobrimi katoličani, tako ravna? Akoravno Slovenec, se vendar slovenskega jezika obligatno ni učil in morda zdaj kakor drugi zavolj tega taji znanje tega jezika. Ta gospod je „von der Einengung der slov. Grenze“ prvi sanjal, zato mu je nalašč prišel „Schulverein“ in — kolega profesor Nagale. Prašamo kdo ima večo pravico slovenskega katoliškega kmeta podučevati, Vi gospodje, ali duhovščina?

Domače novice.

(Po r. dr. J. Gogali), imenovanem knezo-škofu Ljubljanskem, bo v ponedeljek ob 10. uri sedmina v stolni cerkvi ter slovesna sv. maša, h kteri so povabljeni tudi vsi uradi. — Zjutraj pa bo de po Vincencijevi konferenci opravljena slovesna sv. maša pri sv. Jakobu ob 7. uri. Naj bi se sv. opravila obilno vdeležili delavni udje in podpirani revni!

(*Dolenjska železnica*) bila je danes na dnevnem redu pri posvetovanji v tukajšnji mestni zbornici. V ta namen sošli so se v Ljubljani zastopniki dolenjskih občin in sicer ti-le gospodje: za Novomeško županijo župan dr. A. Poznik; za Trebanjsko županijo c. kr. okrajni sodnik Ljudevit Golja; za županijo Velika Loka c. kr. major v. p. Marko Trebuhovič; za županijo Zapreško narodni učitelj Vinko Kmet in za Višnjegorsko županijo župan Anton Stepič. Poleg teh bili so prisotni gg. deželni poslanci: Detelja, Lukman, Murnik, Tomek, inženir Venuš, inženir Žužek, Grasselli in Kušar.

Zborovanje je otvoril soglasno izvoljeni predsednik g. deželni glavar Kranjski, grof Thurn. Pretresala se je važnost treh prog, za ktere se naši Dolenjci zanimajo in bi jih seveda vsak za svoje kraje najrajši imeli. Te so: a) progá Rakek-Kočevje, ki bi

Ribniško dolino trgovini bolj pristopno storila, b) Ljubljana-Krka-Žužemberk-Novomesto-Karlovec, ktera naj bi pospeševala fužinsko obrt in c) Ljubljana-Šmarje-Zatična-Trebnjo po (Temeniški dolini) Novomesto-Karlovec. Da se nasvetovanih prog važnost in krajevnim razmeram ugodnost natanjko in kolikor mogoče strokovnjaško prevdari, izvolil se je poseben odbor. Voljeni so bili gg. Luckman, Murnik in Kušar vsak z 19 glasovi, Tomek s 17 in Venuš s 15.

Kolikor se že danes soditi da po krajevnih razmerah, po natornem bogastvu in po splošnji pristopnosti krajev do nameravane proge, ima največ bodočnosti in to take bodočnosti, vsled ktere se železnice ne bo jetika prijemala, proga Ljubljana-Trebnjo (Temeniška dolina) Novomesto-Karlovec. Ondi je bogastvo cele Dolenjske tako rekoč nakopičeno. Živinoreja je v lepem stann, tisti kraji imajo bogate gozde, lepe travnike, dobre vinograde, velike zalogo premoga in druge rude, kamor celó Auerspergove fužine po njo hodijo. Vasi po tistih krajih so obljudene, in imajo zadosti sadnikov, po kterih pa sadje konec jemlje žalibog vsled prevelike oddaljenosti od Ljubljane. Železnica po teh krajih bi bila v resnici zanje zlatega denarja vredna.

(Veliko priznanja) zasluži mestni magistrat zaradi prepovdi, da se po nekterih ovinkih ne sme hitro voziti in to posebno po ozkih ulicah ne. Da pa ljudje tudi sami po svoji nepazljivosti mnogo greše, kaže nam nezgoda, ki se je pred „Slonom“ prigodila fantiču, ki je iz kmetov v Ljubljano prišel. Ondi se je dečko nekoliko po stari domači navadi Ljubljansko lepoto občudovaje oziral, kar pridirja mimo ogla izvošček in konj fantu na nogo stopi. Pobil ga ni, pomnil pa bo fant to svojo morda da ne prvo nezgodo vse svoje življenje.

(Konec velikega trijaškega somenja) v Ljubljani je bil skoraj tako živahen, kakor njegov začetek. Vsled lepega in vrlo toplega vremena sešlo se je mnogo ljudstva, ki so „štante“ oblegali, da jih je bilo veselje videti. Tudi po prodajalnicah podajali so kupci pridno drug drugemu duri.

Razne reči.

— Konkurs so delali v Lavantinski škofiji sledeči č: gospodje: Franc Škorijane, Jože Kralj, Anton Ribar, Miha Strašek, Anton Fišer, Jakob Smolej, Jurij Utičar, in Jože Valenčak.

— Razstava v Parizu. Union centrale des arts décoratifs v Parizu priredi v času od 1. avgusta do 21. novembra t. l. v industrijalni palači v Champs elyées v Parizu tretjo tehnološko razstavo na polji umetelnostnih obrtov — ta je že 8. razstava, katero je priredila Union centrale in ta bode obsežala vse obrte, katerih izdelki sestoje iz kamna, lasa, ilovine ali stekla. Z razstavo je združeno tudi mednarodno tekmovanje. Pri tem tekmovanju reševalo se bode 30 vprašanj z vsporeda, in za rešitev teh vprašanj razpisanih je 30 bronastih in 2 zlati svetinji, zadnji v vrednosti po 1000 frankov (grands prix de l' union). Pravila te razstave, kakor tudi vsa tega podjetja se tičoča pojasnila daje glavno tajništvo industrijalne palače v Parizu (porte VII) v Champs elyées.

Telegrami.

Dunaj, 10. maja. Budgetni odsek sprejel je predlog postave tikajoče se davčnih priklad za zemljišno-odvezni zaklad kranjski nespremenjen. Vladni zastopnik Auerhammer pravi, da se vlada na podlagi novih davkarških predpisov peča z mislijo, na Kranjskem postavno določene dotične priklade na najmanjšo svoto znižati.

Rovigo, 10. maja. Trčila sta železnična vlaka pri Cereji. Eden civilist in 19 vojakov je ranjenih.

Berolin, 10. maja. Generaladjutant grof Goltz, ki nemško cesarsko družino pri pogrebu cesarice Marije Ane zastopa, prinesel je lastnoročno pismo nemškega cesarja vladarju Francu Josipu.

Tujci.

9. maja.

Pri **Matiči**: Josip Gorup, zasebnik, iz Trsta. — Moline, zasebnik, iz Tržiča. — E. Benedikt, zasebnik, iz Čakturna.

Pri **Slonu**: Filip Eppenstein, kupec, iz Frankobroda. — Leopold Krämmer, kupec, iz Schönhausena. — Streit in Färber,

kupeca, z Dunaja. — Ernst Faber, gojzdar, iz Koševja. — Vodnik in Breindl, c. k. poročnik, iz Kopra. — Viktor Schallgruber, Lloydov vradnik, iz Trsta. — Marini, kupec, iz Škofje Loke. — Körner in Rettmayer, železn. vradnika, iz Knittelfelda.

Pri **Južnem kolodvoru**: J. Mayer, c. k. blagajnik, s soprogo, z Dunaja. — Karl Reiner, zasebnik, iz Grada. — Janez Pammer, iz Trsta.

Pri **Avstrijskem cesarji**: Janez Geršak, iz Maribora. — Vinko Kmet, učitelj, iz Št. Lovrenca. — M. Izire, s soprogo, iz Tržiča. — A. Pavlin, posestnik, iz Gorenjskega.

LEOPOLD TRATNIK,

poprej

Matej Schreiner,
izdelovalec cerkvenega orodja
in posode,

v Ljubljani,

Sv. Petra cesta šte. 24.

Prečastiti duhovščini in p. n. gospodom cerkvenim predstojnikom priporoča svojo že staro, daleč okolo dobro poznano

delavnico cerkvenega orodja.

Zdaj izdeluje se vse prav lepo in močno, po novih obrisih in modelih; vse orodje bode izdelano v zlogih primerno cerkvam, n. pr. gotičnem, romanskem itd.; tudi imam v zalogi več reči izdelanih, kot monstrance, kelihe, lampe, križe za bandera in altarje, svečnike mnogovrstne velikosti, dobro posrebrene, tudi izdelujem rumene, kakoršne kdo želi; staro cerkveno orodje bode na novo pozlateno in posrebreno; strelorodi, ker morajo večkrat pozlateni biti, bode v ognju pozlateni.

Naročena dela izvršujejo se v vsakršnem zlogu natančno po nakazanem obrisu točno in kar mogoče po nizki ceni.

Za dobro pozlatenje in srebrjenje je garantirano. (3)

Josip Stadler,

stavbeni in galanterijski klepar

v Ljubljani, čevljarske ulice št. 4,

(blizu Hradeckijevoga mostu)

se priporoča za vse v njegovo rokodelstvo spadajoča dela tako po mestu, kakor po deželi in prevzame njihovo izvršitev iz novega ali pa tudi le v popravilo in pleskanje (barvanje) pri najstrogejem poročstvu za dober izdelek in najboljše blago za jako nizko ceno.

Jako bogata zaloga

vsakovrstnega blaga iz ploščevine, likanline in kovine, vsakošne kuhinjske in pohištne posode. Ima: kalupe (modli) za peko in žolce, samovare za kavo in čaj, dalje razne druge samovare, mašine za golaš, bržole in beefsteak, naprave za skropilno kopel, kopelne kadi s sedežem in za otroke, škropilnice za evetlice, polivalnice za vrte, evetlice in otrokom za igranje v vsakej velikosti in podobl. Umiivalnice za na steno, nabiralnice za pisma, škafe, vrče in vedra, hladilnice za šampanjca in mašine za žganje kave, košarice za kruh in sadje, nosilnice za pitno posodo, posebno za vrče, reflektorje za na kegljišča, svetilnice za na ulice, za na vrt in žepne, ptičnike, biljarske škatle, česalske svetilnice, evetlične vaze razne visokosti in podob za vrtarje. Svetilnice za procesije in za previdenje bolnikov itd. itd. po jako znižanih cenah.

Zaloga in naprava stranišč z vodeno osnago.

Zunanja naročila se točno izvršujejo, sprejema se tudi izdelovanje predračunov. (5)

Podpisani priporoča svojo zalogo

bruseljskih klobukov

in drugih stvari p. n. občinstvu, kakor

vsakovrstne klobuke za gospode

posebno pa: suknene klobuke (Lodenhüte) v raznih barvah, kakor svetlo- ali temnorjavave, svetlo- ali temnosive, svetlo- ali temnozeleno itd., po 2 gld. 20 kr.; trde klobuke, najnovejši izdelek, rujave ali črne, dobro blago, po 1 gld. 80 kr., najboljšje po 2 gld. 20 kr.; svilnate cilindre, najfinejša roba in najlepši izdelek, po 4 gld. 50 kr.; klobuke za dečke po 1 gld. do 1 gld. 50 kr.; dalje

srajce za gospode, spodnje hlače, vratnike kravate

(11) itd. itd. itd.

Z odličnim spoštovanjem

IVAN SOKLIČ

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 4.

Naročila s poštnim povzetjem se točno izvršujejo.

Dunajska borza.

9. maja.

Papirna renta po 100 gld.	81 gl. 15 kr
Sreberna	81 " 70 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	101 " 80 "
Papirna renta, davka prosta	96 " 25 "
Ogerska zlata renta 6%	122 " 50 "
" " 4%	92 " 40 "
" papirna renta 5%	89 " 15 "
Kreditne akcije	160 gld. 321 " — "
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld. 115 " — "
" avstr.-ogerske banke	856 " — "
" Länderbanke	109 " 10 "
" avst.-og. Lloyd v Trstu	575 " — "
" državne železnice	317 " — "
" Tramway-društva velj. 170 gl.	211 " 50 "
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 124 " — "
4% " " " 1860	500 " 137 " — "
Državne srečke iz l. 1864	100 " 173 " 75 "
" " " 1864	50 " 173 " 50 "
Kreditne srečke	100 " 176 " 50 "
Ljubljanske srečke	20 " 23 " 50 "
London	121 " 55 "
Srebro	— " — "
Ces. cekini	5 " 72 "
Francoski napoleonid.	9 " 64 1/2 "
Nemške marke	59 " 45 "

J. pl. Trnkóczy,

lekar „pri zlatem samorogu“,

priporoča in razpošilja s poštnim povzetjem

Marijacejske kapljice

za želodec,

MARIA-ZELLER
TROPFEN
NUR ECHT BEI
APOTHEKER TRNKOCZY
LAIBACH 1 STÜCK 20.

kterim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten uspeh pri vseh boleznih v želodec in so neprekosljivo sredstvo zoper: mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodec, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezní na vrtnici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 glod.

Svarilo! Opozarjamo, da se tiste istilute Marijacejske kapljice dobivajo samo v lekarni pri „Samorogu“ zraven rotovža na Mestnem trgu v Ljubljani pri J. pl. Trnkóczy-Ju. Razpošiljava se le jeden tucat.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču,

je odločno najboljšje zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Schutzmarke.

Zahvala.

Gospodu J. pl. Trnkóczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so rla protinski bolezní na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit uspeh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostilí mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezni priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najprisrčnišo zahvalo, zvsem spoštovanjem udani

(8) Franc Jug, posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

jetrno DORSCH olje,

najboljšje vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice,

c. k. priv.,

ne sme bi se v nijednem gospodinstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpnenih udih, skazenjem želodec, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavo s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavo.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila iz dežele izvrše se takoj

v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkóczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.